

מסורת הש"ס

הכל חייבין פרק ראשון הגיגה

ד.

עין משפט
גזר מצוה

א [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ב [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ג [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ד [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ה [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ו [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ז [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':
ח [מיי] פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א':

מוסף רש"י

מצות עשה שהזמן
גורמא. שהזמן גורמא לה
שפוטא. [תוס' פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א']. מי
אצטרך קרא למעוטי
ספיקא. מי איכא ספיקא
קמי קדמא זריך הוא
[תוס' פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א']. הא ליכא ספק
קמי קדמא [בבבא
הגיגה הלכה א']. מי
פרט לבבלי קבין. מי
שפתן רבנו זכרון
שקון. לשון ויחזיק קב
מקבל כמתיין וטמן שקון
למנו וקורין אשקב"א.
שפתן שמו רבנא. דאין לו
רבנא [תוס' פ"ב מהלכות
הגיגה הלכה א'].

רבינו הגאון

לבוא והניחם כדי לסמוך
עניים שביעית. שוטה
פטור מן הראיה: ת"ר
הוציא שוטה זה הוציא
יחידי בליה והלך בבית
הקברות והמקיע את
כסותו ור' הונא אמר עד
דעבידתו כולוהו' יוחזן
אמר ואפילו אחד מהן
הוא דעבידתו דרך
שוטה וקורין כ"ר יוחזן
דתיא איהו שוטה זה
המאבר כל מה שנותנין
לו. טומטום ואנדרוגינות
פטורין: ת"ר זכור להוציא
הנשים שהן פטורות.
זכור להוציא הנשים שהן
פטורות. זכור להוציא
טומטום ואנדרוגינות כל
לבות הקטנים אחינן
לאוקמה בקטן שהגיע
לחיות ונתנה דקטנים
שהגיעו לחיות מדרבנן
נינהו וקרא לא אתא
[אלא] לכתוביה דתיא
אחריים אומרים המקמץ
והמצרף נחשת והבורסקי
פטורין מן הראיה שנה'
כל זכור כל מי שיכול
לעלות עם כל זכור יצאו
אלו שאינן יכולין לעלות
עם כל זכור. נשים
אוקמה מי
שחציו עבר וחציו בן
חורין פטורין במשנה
ראשונה היא שניה ספק
במשנה ראשונה ורישא
דקתני לאיתויי מי שחציו
עבר וחציו בן חורין חייב
[במשנה אחרונה] ומשנה
לא זה המקומה כל מצוה
שהאשה חייבת עבר חייב
בה דגמר לה לה כתיב
בשפתה: או חוששה לא
יתן לה וכתבי באשה
וכתב לה ספר כריתות
ונתן. ושאינו יכול לעלות

או דלמא מבוהלו. מי אמרינן דכין (ב) דמקרה דלמי להאי דהר ציה
גם לאינן דחשיב צדי מקרע דהר ציה או דלמא מהאי לחודיה:
זכורך להוציא טומטום ואנדרוגינות. צירושלמי ציה מה אמר רבי
יהודה צאנדרוגינות דשמעינן ליה (ג) דמתיר דמחללין עליו

שבת גשמענא מן הדא רבי יוחנן בן
דהבאי צסס רבי יהודה אומר אף
הסומא (ד) ולית בר נש אמר אף אלף
דהוה מודה על קדמייתא כו' ומוקי
טעמא דהסס גבי שבת (ה) דריש זכר
מה תלמוד לומר ערל אפילו מקמץ
ערל והכא כל זכורך פרט לטומטום
ואנדרוגינות: אלא טומטום
ספיקא הוא. ואע"ג דאנדרוגינות
נמי ספיקא הוא [אפ"ה מחייבין]
מטעם מקמץ זכור דלמא דהסס
(ו) אלף טומטום הואיל ונשים פטורות
והאי אימא אשה הוה ממילא
הוה פטרינן ליה כי היכי דלא לייתי חולין
לעורה ואי"ת צדה פרק המפלת
(ז) נס: וסס) מפסיקין מוכר ועד נקבה
תשלמן (בבבבא ה) [זכר] ודאי
נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינות
ולא פריך מדי אומר ר"י דהסס
איכא תרי קראי ומפיק ליה מיימורא
דקרא אכל הכא ליכא אלף חד קרא
הלכך יש לאוקומא צאנדרוגינות
מטעם דקאמר ולהכי פריך ליה
בצבורות צפ' על אלו מומין (ד) מ"א:

והסס) צגמרא (ה) דרבי ישמעאל אין
לך מוס גדול מזה אצנדרוגינות ספיקא
הוא איצטרך קרא למעוטי ספיקא
צפ"ק דס שמיטה (כרימות כ"א). גבי
כוי וצריש פרק צתרא דיומא (ד)
דצבל הני ליכא רק מחדא קרא
וצהכי יתכן היאה שיליה הערל
אצנדרוגינות זכר ומחיל צתרונה
ואלו צפ"ק על אלו מומין (בכורות
ד' מ"ג). אמר רבי שמעון בן יהודה
צסס רבי שמעון הרי הוא אומר
הזכר להוציא טומטום ואנדרוגינות
אלף ודאי התם קרא יתירא הזכר (ו)
וצפ"ק קמא דצ"מ (ז' ד' ז). העשירי
ודאי אמר רחמנא ולא ספק ולא
פריך אצטרך קרא למעוטי ספק
דכולא קרא יתירא להכי וצשיליה פ"ק
דחולין (ד' כ"ב: וסס) גבי תחילת
הליהוב צצוה וצצוה שפסול פריך
ליה אצטרך קרא למעוטי ספיקא
מתורים וצני יונה ממה נפשך או קטן
או גדול הוי וכשר לחדא מייניהו
וקמי שמיא גלשה היא ולא למעוטי
רק אחד וליתכשר גבי אידך צסס

רבי יתכן בן צרוך (ט) ז"ע ויש להקשות ליימי על תנאי ואס הוא אשה ליהוי נדבה ואפילו למ"ד נדרים ונדבות אין קריצין ציו"ט ליקרבו
למחר דשפיר (י) עדיף אפילו למאן דאמר תשלומין דראשון כדפי' לעיל (ד' ד' ז). וי"ל דמנעל ליה מסמיכה ואע"ג דסמיכה לא מיעבבא
כדאיתא ציומא (ד' ד' ה). מכל מקום לכתילה אין לנו לתקן קרנן כדי לצטלו מסמיכה דהכי קאמר הש"ס פרק האשה צפ"ק (ד' ד' ז)
(פ"ג). גבי ה' שנתעבדו פסחיהן ונמלא יצלת צאחד מהן ולא דמי לערל וטמא משלחין קרצנותיהן וגם לקמן מנמעטין ליה משום דכל
צישנו צציהא ישנו צצצאה ולא משום סמיכה דהתם צצצא צר חיוצא ואריה הוא דרציעא עליה שאינו יכול לסמוך אכל האי לאו
צר חיוצא הוי דלמיתא איתתא הוא אכל הא ק"ל דמיפשוט מהכא דסמיכה צבל כחו צעיעא דאי צאקפויי ידיו ולייתי ולימני ולסמוך
דהכי פריך לקמן פרק שני (ד' ד' ז): ואיכא ליימר דצבל ענין מנמעט ליה קרא:

לא צצרבא אלא צצצו עבר וחציו בן חורין. ולא תימא דקאי עליה ג"ש דלה לה מאשה וקשה דעליה כתיב או חופשה לא ניתן
לה (כ) ומוקי לה רבי עקיבא צצצולא (גיטין ד' מ"א: ז) וצכריתות (ד' ד' ז). צצציה שפחה וחציה צת חורין וי"ל מכל מקום אכל
עצדות כתיב דמנוכה קרא או חופשה לא ניתן לה אף קשה הכא משמע צצצו עבר לפי משנה אחרונה חייב דלפי משנה ראשונה
קיימא הכא כדאיתא לעיל ריש מכליתין ואלו צצצוין ריש השולח (ד' ד' ז): מייצב ליה מי שחציו עבר אס יש לו קנס או לא צשלים
שקלים יתן לצדניו אמר רחמנא והאי אדון הוא ולפי משנה אחרונה קאי דקאמר התם מאי לאו לפי משנה אחרונה ואילו הכא פשיטא
לן דאין לו אלף אדון אחד ויש לדחות דעד כאן לא מחייבי ליה הכא אלף משום דעומד לכוף את רבו כמאן דשיחרר דמי אכל
התם כיון דמיתא אגליא מילתא דלא הוה עומד לשחרור והתם צכריתות (ד' ד' ז). מתוך הרי"י צעין אחר:

כמו שגנה שור חמור וגמל. דצבא קמא (ד' ד' ז). דנעשה מועד
לכל ולא אמרינן עד שיהא מועד צשלה צכל מין ומין דהואיל והועד
צשלה נגיחותיו צשלה מיינין אין זה מקפיד על מין אחר (א) אף כאן
לא צאו צשלה דברים לידו צצת אמת אלף כולן משום שטות: אי

שמייעא ליה. הא דתניא דמשמע צצבר
אחד דמחזיקין אותו צשטה הוה הדר
ציה: זכור. אס נאמר זכור אין לך
להוציא אלא את הנשים עכשיו שנאמר
זכורך (ב) צא להוציא אף טומטום
ואנדרוגינות עם הנשים: נשים
פטורות. צפ"ק דקדושין (ד' ד' ז):
המקמץ כו' וצ"ע,
(ג) שמתה בנ. (ד' ד' ז).
(ד) שבת קל"ד: (ט) נפסור
מן הלאה: (ק) שבת נ"ו:
(ר) ש"צ כ"ל מהרש"א,
(ש) וצ"ל צ"ע. (ט) שבת דלא
מוכר ר' עקיבא: (א) וצ"ע
דמייעא ליה צצמטוב גט
שחרור ופשיט הש"ס מחא
עבר ודע דמוס' ערכין צ:
ד"ה צצצשה ראשונה וכו'
העיקר על נכון.

תורה אור השלם
1. שלש פגמים בשוה
י"א"ה כל זכורך אל פני
האדון יי: שמות כ"ג ז'
2. שלש רגלים תחוב ילי
שמות כ"ג ז'
הגהות הב"ח
(א) תוב"ד"ה או דלמא
וכי דקדושין: (ב) נגמרא
(ג) ד"ה אלף וכו' נגמרא
ארביי ימעלא דאמר
אין לך וכו' הני ליכא רק
חדא קרא וכו' דקאמר
רבי שמעון: (ג) בא"ד קרא
יתירא הוכר קדושין
וצפ"ק קמא דצ"מ וכו'
שמה וצצוה שפסול פריך
ליה שפיר איצטרך קרא
למעוטי ספיקא שאם
הביא מתורים וצני יונה
נפיק ממה נפשך וכו' גללא
היא ולא אתא למעוטי:
(ד) בא"ד ליקרבו למחר
דשפיר עבד אפילו:
(ה) ד"ה לא נצרכה וכו'
דמוקי לה רבי עקיבא וכו'
אלף משום דכיון דעומד
לסוף:

יכל זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאינן ראויין לעלות
עם כל זכורך: נשים ועבדים שאינן משוחררים וכו': בשלמא נשים כדאמרן
אלא עבדים מגלן אמר רב הונא אמר קרא יאל פני האדון ה' מי שאין לו אלא
אדון אחד יצא זה שיש לו אדון אחר הא למה לי קרא מכדי יכל מצוה
שהאשה חייבת בה עבר חייב בה כל מצוה שאין האשה חייבת בה אין העבד
חייב בה (דגמ' לה לה מאשה אמר רבינא) לא נצרכה אלא ילמי שחציו
עבר וחציו בן חורין דיקא נמי דקתני נשים ועבדים שאינן משוחררין מאי
שאינן משוחררין אילימא שאינן משוחררין כלל ליתני עבדים סתמא אלא
לאו שאינן משוחררין לגמרי ומאי נינהו מי שחציו עבר וחציו בן חורין
ש"מ: והחזיר והסומא וחולה והזקן: תנו רבנן רגלים רגלים לבעלי קבין
דבר אחר רגלים פרט לחזיר ולחולה ולסומא ולזקן ולשאינו יכול
לעלות ברגליו ושאינו יכול לעלות ברגליו לאתויי מאי אמר רבא לאתויי

רבי יתכן בן צרוך (ט) ז"ע ויש להקשות ליימי על תנאי ואס הוא אשה ליהוי נדבה ואפילו למ"ד נדרים ונדבות אין קריצין ציו"ט ליקרבו
למחר דשפיר (י) עדיף אפילו למאן דאמר תשלומין דראשון כדפי' לעיל (ד' ד' ז). וי"ל דמנעל ליה מסמיכה ואע"ג דסמיכה לא מיעבבא
כדאיתא ציומא (ד' ד' ה). מכל מקום לכתילה אין לנו לתקן קרנן כדי לצטלו מסמיכה דהכי קאמר הש"ס פרק האשה צפ"ק (ד' ד' ז)
(פ"ג). גבי ה' שנתעבדו פסחיהן ונמלא יצלת צאחד מהן ולא דמי לערל וטמא משלחין קרצנותיהן וגם לקמן מנמעטין ליה משום דכל
צישנו צציהא ישנו צצצאה ולא משום סמיכה דהתם צצצא צר חיוצא ואריה הוא דרציעא עליה שאינו יכול לסמוך אכל האי לאו
צר חיוצא הוי דלמיתא איתתא הוא אכל הא ק"ל דמיפשוט מהכא דסמיכה צבל כחו צעיעא דאי צאקפויי ידיו ולייתי ולימני ולסמוך
דהכי פריך לקמן פרק שני (ד' ד' ז): ואיכא ליימר דצבל ענין מנמעט ליה קרא:

לא צצרבא אלא צצצו עבר וחציו בן חורין. ולא תימא דקאי עליה ג"ש דלה לה מאשה וקשה דעליה כתיב או חופשה לא ניתן
לה (כ) ומוקי לה רבי עקיבא צצצולא (גיטין ד' מ"א: ז) וצכריתות (ד' ד' ז). צצציה שפחה וחציה צת חורין וי"ל מכל מקום אכל
עצדות כתיב דמנוכה קרא או חופשה לא ניתן לה אף קשה הכא משמע צצצו עבר לפי משנה אחרונה חייב דלפי משנה ראשונה
קיימא הכא כדאיתא לעיל ריש מכליתין ואלו צצצוין ריש השולח (ד' ד' ז): מייצב ליה מי שחציו עבר אס יש לו קנס או לא צשלים
שקלים יתן לצדניו אמר רחמנא והאי אדון הוא ולפי משנה אחרונה קאי דקאמר התם מאי לאו לפי משנה אחרונה ואילו הכא פשיטא
לן דאין לו אלף אדון אחד ויש לדחות דעד כאן לא מחייבי ליה הכא אלף משום דעומד לכוף את רבו כמאן דשיחרר דמי אכל
התם כיון דמיתא אגליא מילתא דלא הוה עומד לשחרור והתם צכריתות (ד' ד' ז). מתוך הרי"י צעין אחר: